

Valkenswaard, Leenderweg 18 (gemeente Valkenswaard)

Een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (BO en IVO-O)

Valkenswaard, Leenderweg 18 (gemeente Valkenswaard)

Een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (BO en IVO-O)

N. de Vries & M. Soldaat

Rapport 373

Colofon

Valkenswaard, Leenderweg 18 (gemeente Valkenswaard)

Een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (BO en IVO-O)

Een onderzoek in opdracht van BRO

Salisbury Archeologisch Rapport 373

N. de Vries & M. Soldaat

Beheer en plaats van documentatie

Salisbury Archeologie b.v.

Versie 3.0, 9 december 2020 (concept)

Autorisatie — G. Aalbersberg (Senior KNA-archeoloog en Senior KNA-prospecteur)

tweede concept aangeleverd

Status bevoegd gezag — R. Berkvens (Archeologisch adviseur gemeente Valkenswaard)

SalisburyArcheologie bv

Vestiging Noord-Nederland

Vaart z.z. 7a

9401 GE Assen

085-3031540

www.salisburybv.nl

info@salisburybv.nl

ISSN 2468-4538

Inhoud

Inhoud	5
Administratieve gegevens	6
Locatiegegevens	7
Samenvatting resultaten	8
1 Aanleiding voor het onderzoek	10
1.1 Onderzoekskader	10
1.2 Huidige en toekomstige situatie op de onderzoekslocatie	11
1.3 Begrenzing onderzoeks- en plangebied	12
1.4 Doel van het onderzoek	12
1.5 Onderzoeksvragen	12
2 Bureauonderzoek	13
2.1 Gebruikte bronnen	13
2.2 Aardwetenschappelijke gegevens	13
2.3 Bekende archeologische waarden	17
2.4 Archeologie	20
2.5 Historische waarden	20
2.6 Bekende verstoringen	25
2.7 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel en advies	25
3 Resultaten veldonderzoek	26
3.1 Beschrijving onderzoeksmethode	26
3.2 Beschrijving onderzoeksresultaten	27
4 Conclusie en aanbevelingen	28
4.1 Conclusies	28
4.2 Beantwoording onderzoeksvragen	28
4.3 Selectieadvies	28
Literatuur	30
Lijst van afbeeldingen	30
Lijst van tabellen	31
Lijst van bijlagen	31
Bijlage 1 Boorbeschrijvingen	32

Administratieve gegevens

Projectnaam	Valkenswaard, Leenderweg 18 (gem. Valkenswaard). Een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (BO en IVO-O)		
Projectcode	20202796		
Type onderzoek	Bureauonderzoek (BO) en inventariserend veldonderzoek (IVO)		
OM-nummer	4870136100		
Projectleider	M. Soldaat KNA Archeoloog MA		
Contact	T: 085-3031540 M: 06-38316350 E: mirjam.soldaat@salisburybv.nl		
Opdrachtgever	BRO		
Contact	S. Driessen Industriestraat 94 5931 PK Tegelen T: +31 (0)6 148 770 73 E: suzanne.driessen@bro.nl		
Bevoegde overheid	Gemeente Valkenswaard de Hofnar 15 5554 DA Valkenswaard T: 040-2083444		
Adviseur bevoegde overheid	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant R. Berkvens Postbus 10.100 5550 GA Valkenswaard T: 088 3690638 E: r.berkvens@odzob.nl		
Uitvoering onderzoek	Juni 2020		
Beheer en locatie documentatie	Salisbury Archeologie b.v. en e-depot		
Illustraties	Auteur(s) tenzij anders vermeld		
Medewerkers	N. de Vries	Salisbury Archeologie b.v.	27721491
	M. Soldaat	Salisbury Archeologie b.v.	35497661

Locatiegegevens

Projectnaam	Leenderweg 18
Plaats	Valkenswaard
Gemeente	Valkenswaard
Provincie	Noord-Brabant
Kaartblad	57E
Kadastrale gegevens	VKW00 - F - 1563
Coördinaten	Centrumcoördinaten: 160.241 / 373.561
Oppervlakte	Circa 496 m ²
NAP-hoogte maaiveld	Circa 25,2 m +NAP

Samenvatting resultaten

Aanleiding	In het plangebied zal de bestaande bebouwing worden verwijderd en nieuwbouw worden gerealiseerd. Hiervoor is een omgevingsvergunning noodzakelijk.
Vraagstelling	Wat is de bodemopbouw en zijn er aanwijzingen voor bodemverstoringen? Zijn er aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten? Welke consequenties zal voortgaande planuitvoering op de archeologische resten kunnen hebben? Wat zijn de aanbevelingen? Is nader onderzoek noodzakelijk? En zo ja, waaruit kan dit bestaan?
Plangebied	zie afb. 1
Aardwetenschappelijke gegevens	Het plangebied bevindt zich in het Zuid-Nederlandse zandgebied, in het dekzandgebied tussen de dalen van de Dommel in het westen en de Tongelreep in het oosten. Het ligt op de dekzandrug waarop het dorp Valkenswaard is ontstaan.
Bekende archeologische waarden	Het plangebied ligt in AMK-terrein 16805. Dit is de oude dorpskern van Valkenswaard. In de omgeving van het plangebied is bij enkele onderzoeken een esdek aangetroffen. Verder zijn er uit het onderzoeksgebied nog geen archeologische waarden aangemeld in ARCHIS3.
Historische waarden	Op het Minuutplan is het plangebied onbebouwd en onderdeel van de omgrachte tuin van de pastorie. Het plangebied blijft onbebouwd tot in circa 1901. Het huidige pand en schuur zijn rond die tijd gebouwd.
Verwachting	Op basis van het bureauonderzoek is een middelhoge archeologische verwachting per periode opgesteld, die hier verder wordt gespecificeerd. Laat-Paleolithicum – Romeinse Tijd Voor de periodes Laat-Paleolithicum t/m de Romeinse Tijd geldt een middelhoge verwachting voor het aantreffen van archeologische resten. Het plangebied bevindt zich in principe op een geschikte locatie voor bewoning uit deze periodes, in een gebied met lage dekzandruggen. Echter, uit onderzoeken in de omgeving blijkt dat het archeologische relevante niveau voor deze periodes vaak is aangetast door recente werkzaamheden. Ook zijn er geen vindplaatsen uit deze periodes bekend in de omgeving van het plangebied. Het archeologisch relevante niveau voor deze periodes is de (intacte) top van het dekzand. Middeleeuwen – Nieuwe tijd Voor de periode Middeleeuwen t/m Nieuwe tijd is een middelhoge archeologische verwachting opgesteld. Het plangebied bevond zich in deze periode in de dorpskern van Valkenswaard. In ieder geval aan het begin van 19^e eeuw was het zuidelijke deel van het plangebied onderdeel van de omgrachte tuin van de pastorie. Resten die verband houden met dit gebruik kunnen nog in het plangebied aanwezig zijn, direct aan het maaiveld of onder een eventuele recente verstoring. De verwachting is middelhoog omdat de archeologische resten kunnen zijn aangetast door de bouw van de huidige panden.
Methode veldonderzoek	Er is een verkennend booronderzoek uitgevoerd in het plangebied, waarbij 6 boringen regelmatig verspreid over het plangebied zijn gezet. De posities van de boringen zijn in het veld bepaald, waarbij de aan- of afwezigheid van verharding en ondergrondse infrastructuur leidend was. Boringen 1 en 2 zijn gezet binnen de huidige bebouwing. Alle boringen zijn gezet met een edelmanboor (7 cm Ø). Boringen 1, 3, 4, en 6 zijn gezet tot 1 – 1,5 m beneden maaiveld. Boringen 2 en 5 zijn gestuit op ondoordringbaar puin op resp. 0,95 en 0,55 m beneden maaiveld. De posities van de boringen zijn ingemeten met behulp van een meetlint ten opzichte van de bebouwing; de maaiveldhoogtes zijn bepaald aan de hand van het AHN3. Het opgeboorde materiaal is met de hand onderzocht op de

Resultaten veldonderzoek

aanwezigheid van archeologische indicatoren. De boringen zijn beschreven conform de NEN 5104 en de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB 5.2). De boringen zijn digitaal beschreven.

Op grond van het verkennende booronderzoek bestaat de laagopbouw uit een verstoorde laag, plaatselijk op een cultuurlaag, op dekzand. De cultuurlaag kan op basis van de aangetroffen baksteenspikkels geplaatst worden in de Late Middeleeuwen t/m Nieuwe tijd. In een van de boringen reikt de verstoring tot in het dekzand op 24,3 m +NAP. In de overige boringen reikt de verstoring tot in de cultuurlaag. Er zijn geen tekenen van bodemvorming gezien in de top van het dekzand. Een eventueel vondstenniveau uit de periodes Laat-Paleolithicum t/m Romeinse tijd is niet meer in het plangebied aanwezig. Ook sporen uit deze periodes kunnen zijn aangetast, alleen dieper insnijdende sporen kunnen nog aanwezig zijn.

De archeologische verwachting voor de periode Middeleeuwen t/m Nieuwe tijd blijft de middelhoge archeologische verwachting in stand. Uit deze periode is een restant van een cultuurlaag aangetroffen in een deel van het plangebied. Sporen en resten die verband houden met de historische dorpskern van Valkenswaard en het gebruik als pastorietaan in de 19e eeuw kunnen nog in het plangebied aanwezig zijn.

Selectieadvies en aanbevelingen

Op basis van de resultaten van het hier gerapporteerde onderzoek adviseert Salisbury Archeologie binnen het plangebied een karterend proefsleuvenonderzoek (IVO-P) uit te voeren. Aangezien booronderzoek niet geschikt is voor het opsporen een sporenniveau uit het Laat-Paleolithicum – Romeinse Tijd, is een (karterend) proefsleuvenonderzoek de aangewezen methode van vervolgonderzoek. Het doel van dit proefsleuvenonderzoek is het aanvullen en toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting. Het vervolgonderzoek zal moeten aantonen of er sprake is van een vindplaats en de aard, omvang en datering hiervan vaststellen. Het plangebied is momenteel grotendeels bebouwd. De bebouwing zal voor het vervolgonderzoek bovengronds moeten worden gesloopt om het plangebied toegankelijk te maken voor het graafmateriaal.

Voor het proefsleuvenonderzoek dient een door de bevoegde overheid goedgekeurd PvE te worden opgesteld. Over de bevindingen en aanbevelingen uit dit onderzoek dient contact opgenomen te worden met het bevoegd gezag, in dit geval de gemeente Valkenswaard.

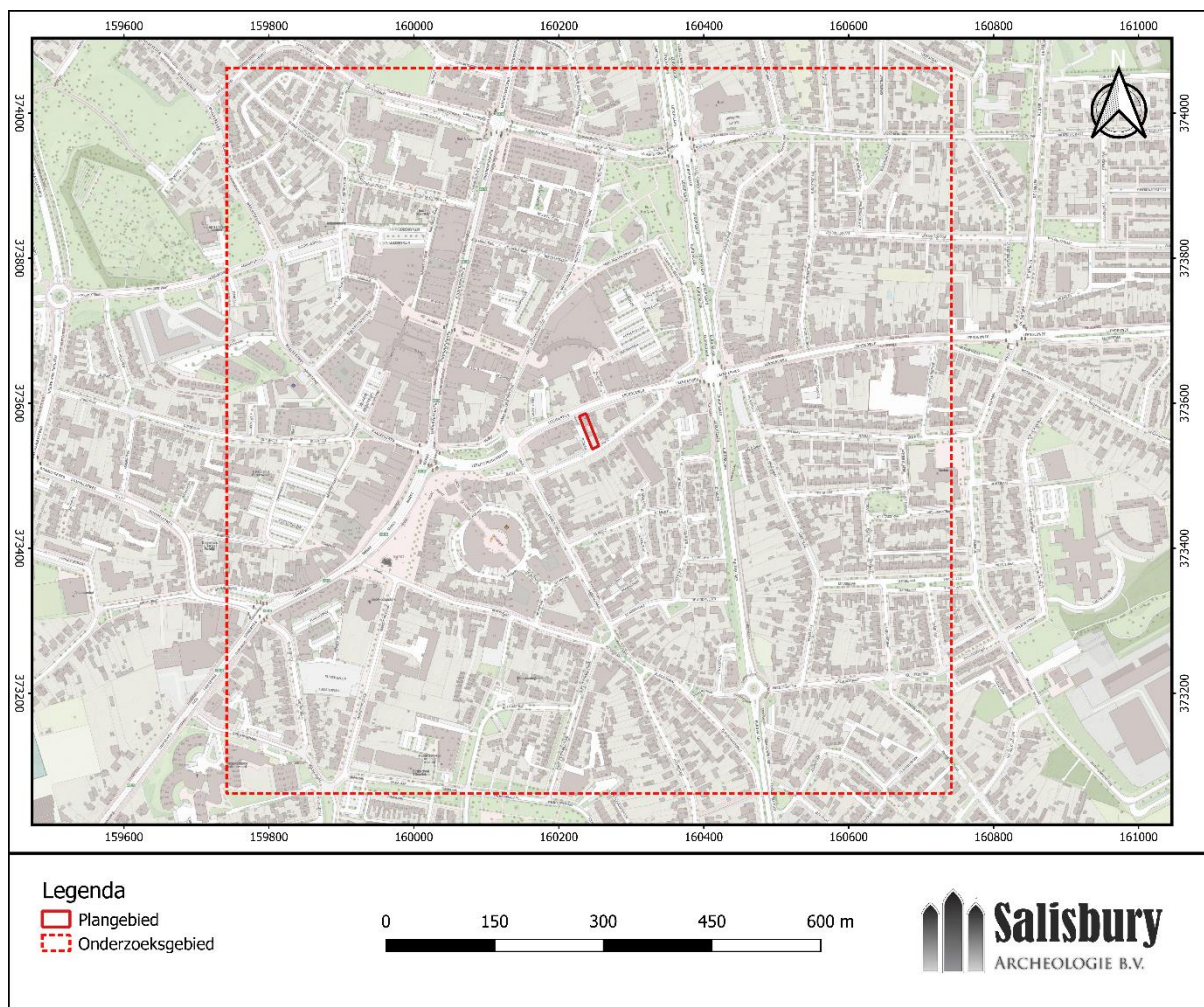
1 Aanleiding voor het onderzoek

1.1 Onderzoekskader

In opdracht van BRO heeft Salisbury Archeologie b.v. een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (BO en IVO-O, verkennende fase) uitgevoerd met betrekking tot het plangebied Leenderweg 18 te Valkenswaard (afb. 1). In het plangebied zal de huidige bebouwing gesloopt worden en nieuwbouw worden gerealiseerd. Hiervoor is een omgevingsvergunning noodzakelijk.

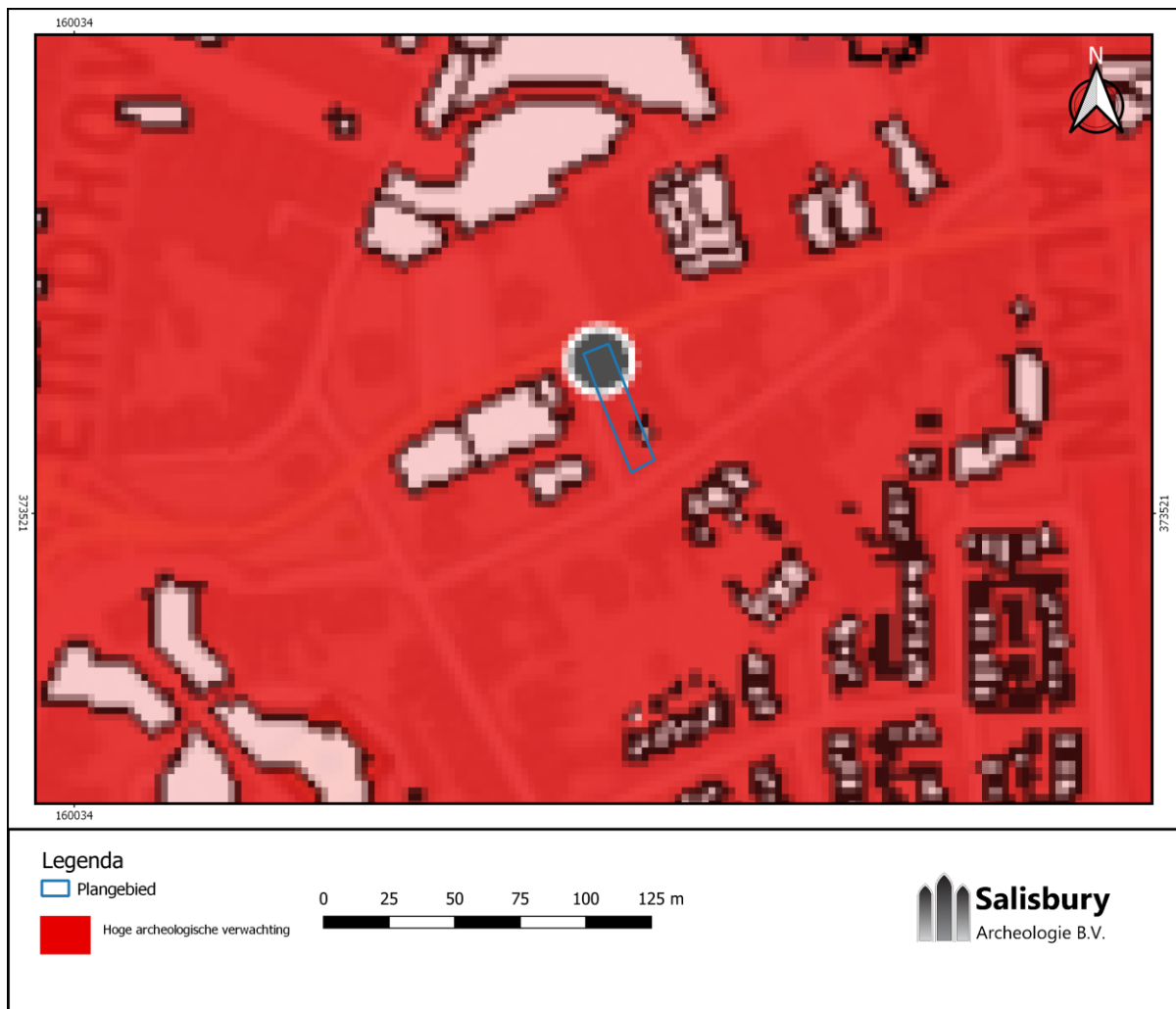
Het plangebied ligt in het historische centrum van Valkenswaard. Op de beleidskaart van de gemeente Valkenswaard valt het plangebied geheel binnen een zone met een hoge archeologische verwachting. In dit gebied dient, voorafgaand aan ingrepen groter dan 100 m² en dieper dan 30 cm-mv, archeologisch onderzoek plaats te vinden. Ook is het plangebied onderdeel van archeologisch monument 16805.¹

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 4.1) en het archeologiebeleid van de gemeente Valkenswaard. Het onderzoek is uitgevoerd in juni 2020.

Afb. 1. Ligging plangebied (bron: <https://www.opentopo.nl>)

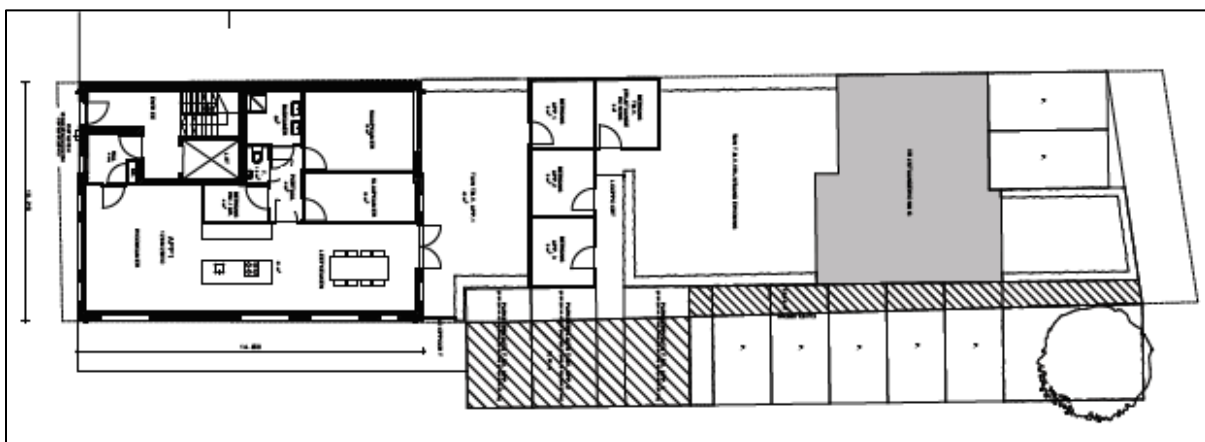
¹ https://atlas.odzob.nl/Toelichtingen/Erfgoedkaart/toelichting_arch.html

Afb. 2. Uitsnede van de gemeentelijke beleidsadvieskaart (bron: <https://atlas.odzob.nl>).

1.2 Huidige en toekomstige situatie op de onderzoekslocatie

Op dit moment is het plangebied bebouwd. De opdrachtgever heeft het voornemen in het gebied de bestaande bebouwing te verwijderen en te vervangen door een vrijstaande woning met tuin en een appartementencomplex met drie appartementen (afb. 3). Rond beide gebouwen worden schuurtjes en parkeerplaatsen gerealiseerd. De verstoringsdiepte is nog onbekend, maar de panden worden niet onderkelderd.

Afb. 3. Nieuwe situatie. Appartementencomplex links, ertussen schuurtjes en tuin, rechts vrijstaande woning. Rondom parkeerplaatsen. De appartementen komen aan de Leenderweg te staan.

1.3 Begrenzing onderzoeks- en plangebied

begrenzing plangebied

In dit rapport wordt een onderscheid gemaakt tussen het plangebied en het onderzoeksgebied. Met het plangebied wordt het gebied bedoeld waarop de plannen van de opdrachtgever betrekking hebben. Binnen dit gebied kunnen eventueel aanwezige archeologische resten worden verstoord door de voorgenomen ingrepen. Het plangebied bestaat uit het kadastrale perceel VKW00 - F - 1563 en heeft een oppervlakte van ca. 496 m².

begrenzing onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied omvat het gebied waarover informatie is verzameld om een goed beeld te verkrijgen van de eventueel aanwezige archeologische waarden. Het onderzoeksgebied is veelal groter dan het plangebied en verschilt al naar gelang het te onderzoeken aspect. In dit onderzoek wordt een straal van circa 1000 m rondom het plangebied gebruikt (afb. 1).

1.4 Doel van het onderzoek

Het doel van het bureauonderzoek is het verkrijgen van inzicht in bekende en te verwachten archeologische waarden in en in de omgeving (onderzoeksgebied) van het plangebied. Op basis van de verkregen informatie wordt een archeologisch verwachtingsmodel voor het plangebied opgesteld. Hierin wordt beschreven of er archeologische resten aanwezig (kunnen) zijn in het plangebied, wat de potentiële aard en omvang van de voorgenomen werkzaamheden zijn en of deze een bedreiging vormen voor het bodemarchief. Indien dit het geval is, wordt geadviseerd op welke wijze hiermee in het vervolgtraject van de plannen rekening dient te worden gehouden.

Het doel van het inventariserend veldonderzoek is het toetsen van de gespecificeerde verwachting.

1.5 Onderzoeksvragen

Voor het bureau- en inventariserend onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

- Wat is de bodemopbouw en zijn er aanwijzingen voor bodemverstoringen?
- Zijn er aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten?
- Welke consequenties zal voortgaande planuitvoering hebben op (eventueel) aanwezige archeologische resten?
- In welke mate stemmen de resultaten van het booronderzoek overeen met de verwachtingen uit het bureauonderzoek?
- Wat zijn de aanbevelingen? Is nader onderzoek noodzakelijk? En zo ja, waaruit kan dit bestaan?

2 Bureauonderzoek

2.1 Gebruikte bronnen

Voor het bureauonderzoek zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

- Actueel hoogtebestand Nederland (AHN, <http://www.ahn.nl>)
- De bodemkaart van Nederland (<https://zoeken.cultureelerfgoed.nl>)
- De erfgoedkaarten van Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (<https://atlas.odzob.nl>)
- De geomorfologische kaart van Nederland (<https://zoeken.cultureelerfgoed.nl>)
- De archeologische monumentenkaart (AMK: <https://zoeken.cultureelerfgoed.nl>)
- Provinciaal en/of landelijk beleid
- Gemeentelijk beleid
- Bonneblad 1900 (<https://zoeken.cultureelerfgoed.nl>)
- Historisch kaartmateriaal (<http://www.topotijdreis.nl>)
- Google Earth (<https://www.google.nl/intl/nl/earth/>)
- Ondergrondgegevens (<https://www.dinoloket.nl/ondergrondgegevens>)
- Verstoringen (<http://www.bodemloket.nl>)
- Kadastrale Minuut (<http://zoeken.cultureelerfgoed.nl>)
- Kadastrale gegevens (<https://www.kadaster.nl>)

2.2 Aardwetenschappelijke gegevens

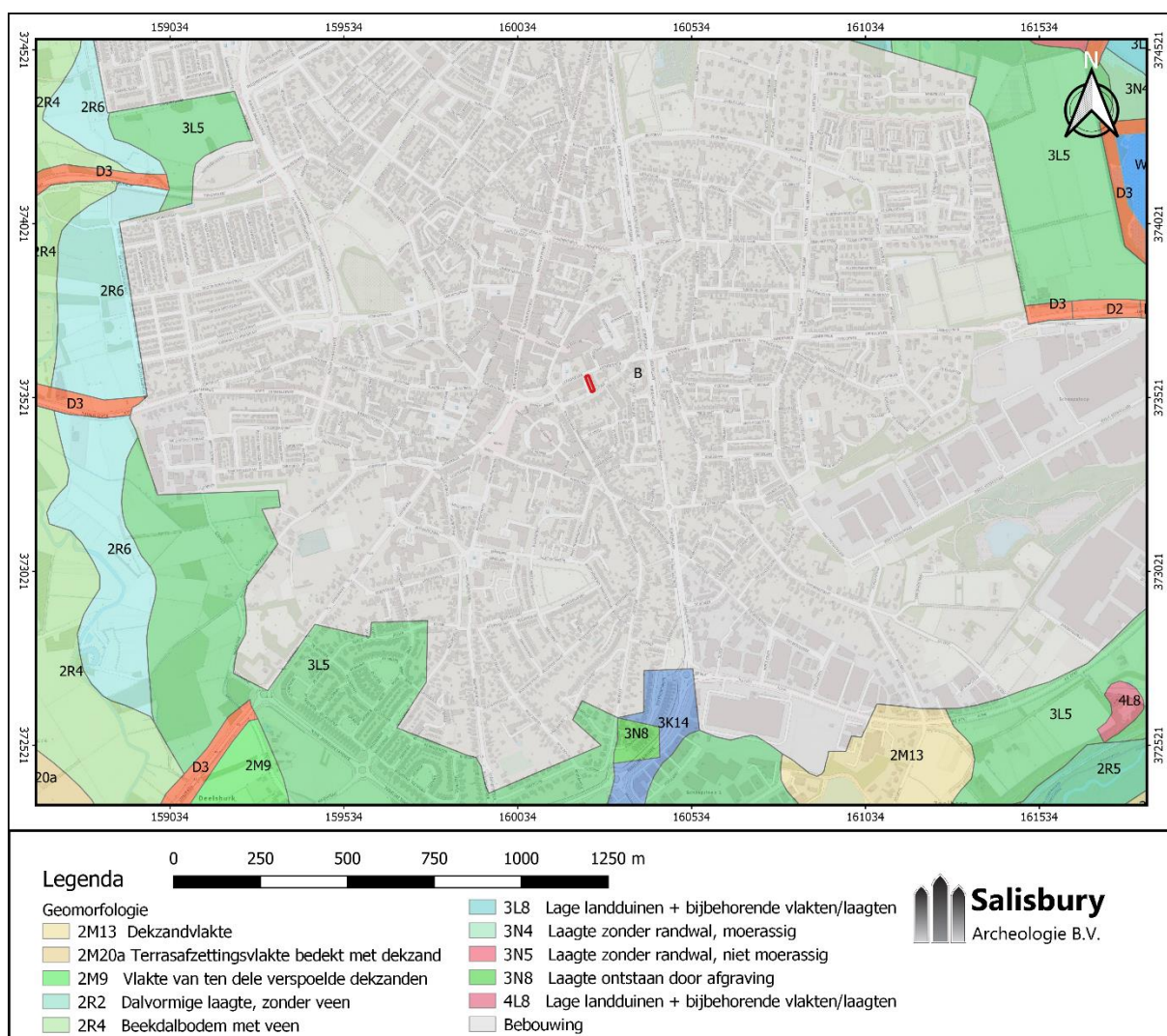
De onderzoekslocatie ligt in het Zuid-Nederlandse zandgebied, in het dekzandgebied tussen de dalen van de Dommel in het westen en de Tongelreep in het oosten.² Het landschap hier is grotendeels gevormd in het Pleistoceen. In de ondergrond komen midden-pleistocene rivierafzettingen van de Formatie van Sterksel voor. Deze grove en grindhoudende zanden zijn door de Rijn afgezet. Tijdens de laatste ijstijd, het Weichselien (115.000 - 10.000 jaar geleden) ontstonden er brede rivierdalen die het (sneeuw)smeltwater in noordelijke richting afvoerden. Deze rivierdalen vormen nu de dalen van beken en riviertjes zoals de Tongelreep en de Dommel. Tussen de rivierdalen vond omwerking en opstuiving van de oudere rivierafzettingen plaats. Tijdens de koudste fase van het Weichselien, het Laat-Pleniglaciaal (26.000-13.000 jaar geleden) werden buiten de beekdalen door een combinatie van water en wind zogenaamde nat-eolische zanden afgezet. Instrumenteel hierbij waren de aanwezigheid van continue permafrost en het zo goed als ontbreken van vegetatie. De zanden kenmerken zich door het voorkomen van leemlaagjes en grindsnoertjes en stonden vroeger wel bekend als Oud Dekzand of verspoelde dekzanden. Deze afzettingen worden tot de Formatie van Boxtel gerekend. In het Laat-Glaciaal (13.000-10.000 jaar geleden) verbeterde het klimaat, de permafrost verdween en de vegetatie keerde terug, waardoor er een eind kwam aan de sedimentatie van nat-eolische zanden. Tijdens de laatste koude fase van het Weichselien, de Jonge Dryas (11.000 - 10.000 jaar geleden), was er sprake van discontinue permafrost en trad lokaal weer verstuiving op. Hierbij werden onder andere dekzandruggen gevormd. Dit zijn zuiver eolische afzettingen die het Laagpakket van Wierden vormen binnen de Formatie van Boxtel. In de huidige warme periode, het Holocene (vanaf 10.000 jaar geleden), kwam een eind aan de sedimentatie van dekzand en vond er bodemvorming plaats. Door bodemdegradatie vanaf de Late Middeleeuwen (maar sporadisch ook eerder) trad er op grote schaal verstuiving op waardoor landduinen werden gevormd (Formatie van Boxtel, Laagpakket van Kootwijk). In de beekdalen werd fluviatiel sediment afgezet, en vond lokaal veenvorming plaats.

Op de geomorfologische kaart is het plangebied gekarteerd als bebouwd. Uit de informatie rondom de bebouwde kom is af te leiden dat het plangebied waarschijnlijk op een dekzandrug met of zonder oud landbouwdek ligt (kaartcode 3L5; afb. 4). Op het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN; afb. 5) is te zien dat dit waarschijnlijk het geval is. Ten zuidwesten van het plangebied is op het AHN een hogere rug te zien. Deze rug is op de geomorfologische kaart gekarteerd als lage landduinen. Op de basiskaart landschap van de erfgoedviewer

ODZOB ligt het plangebied in een zone met lage dekzandruggen.³ In de directe omgeving van het plangebied staan vier hoge dekzandruggen en duinen weergegeven (Afb. 6).

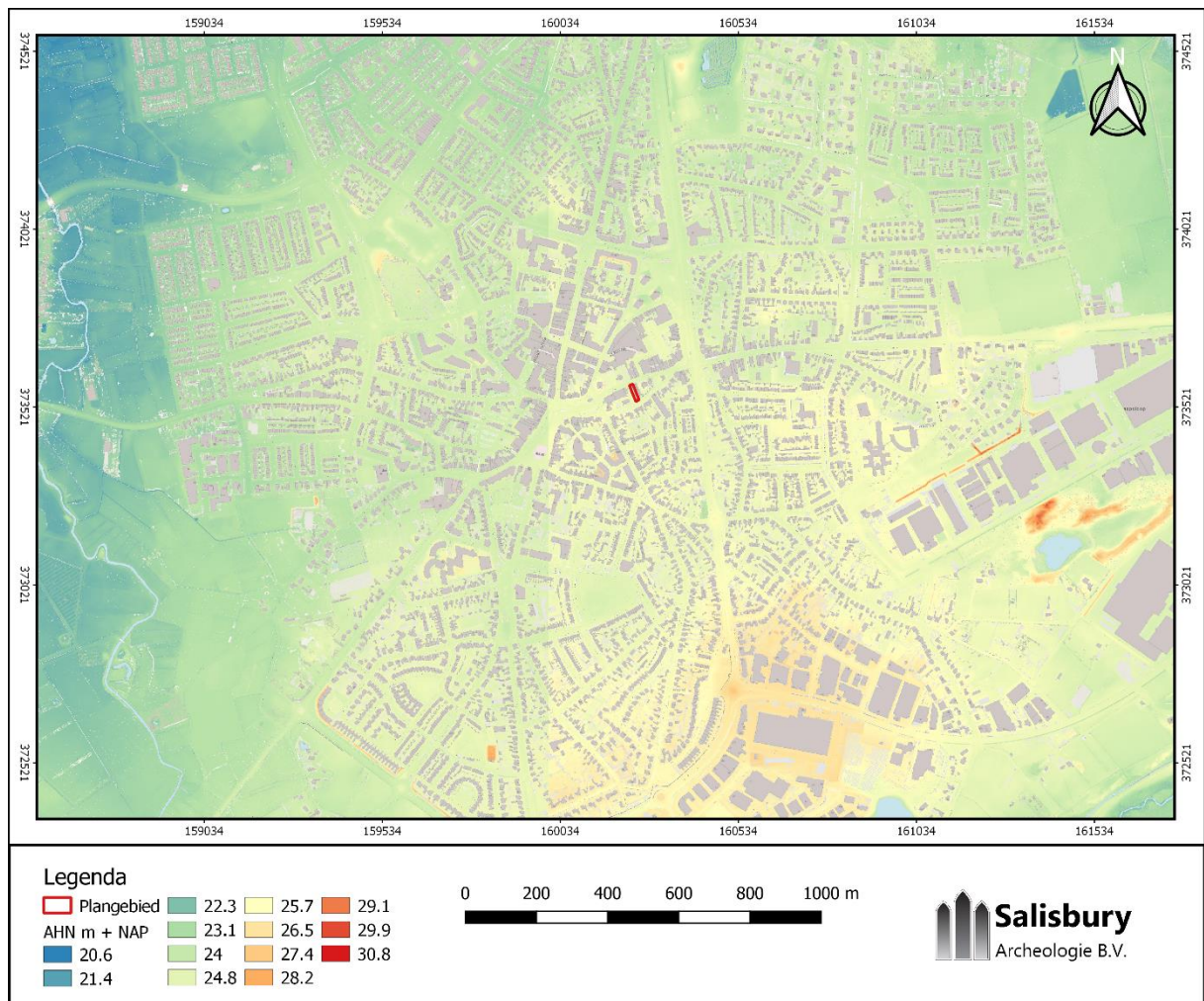
Op de bodemkaart is het plangebied eveneens gekarteerd als bebouwd gebied. Exacte informatie ten aanzien van bodem of grondwaterstand is niet beschikbaar. Buiten de bebouwde kom is de bodem gekarteerd als hoge zwarte enkeerdgronden in fijn zwak lemig zand (ten zuiden en westen van het plangebied, kaartcode zEZ21; afb 7), als veldpodzolgronden (ten oosten van het plangebied, kaartcode Hn21) of haarpodzolgronden (ten noordoosten van het plangebied, kaartcode Hd21). Vermoedelijk zal er geen hoge zwarte enkeerdgrond in het plangebied aanwezig zijn. Dit bodemtype is het resultaat van plaggenbemesting van de Middeleeuwen die plaatsvond op de akkers. Aangezien het plangebied zicht binnen de historische kern van het dorp bevindt is de kans dat hier een akker heeft gelegen zeer gering.

De grondwatertrappen die in de zones met haarpodzolgronden en veldpodzolgronden voorkomen zijn VI (H 40-80, L >120) en VII (H 80-140, L >120).

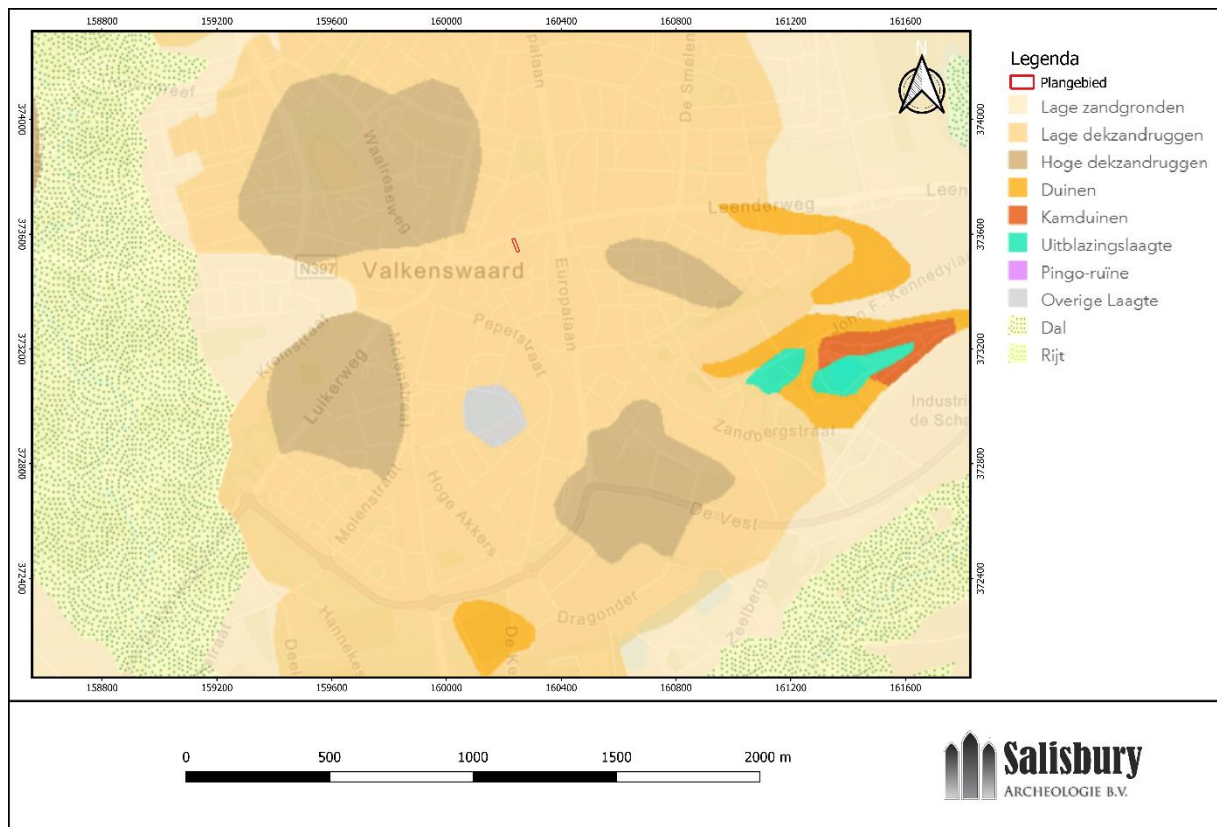

Afb. 4. Uitsnede van de geomorfologische kaart met het plangebied en de directe omgeving (bron: <https://zoeken.cultureelerfgoed.nl>).

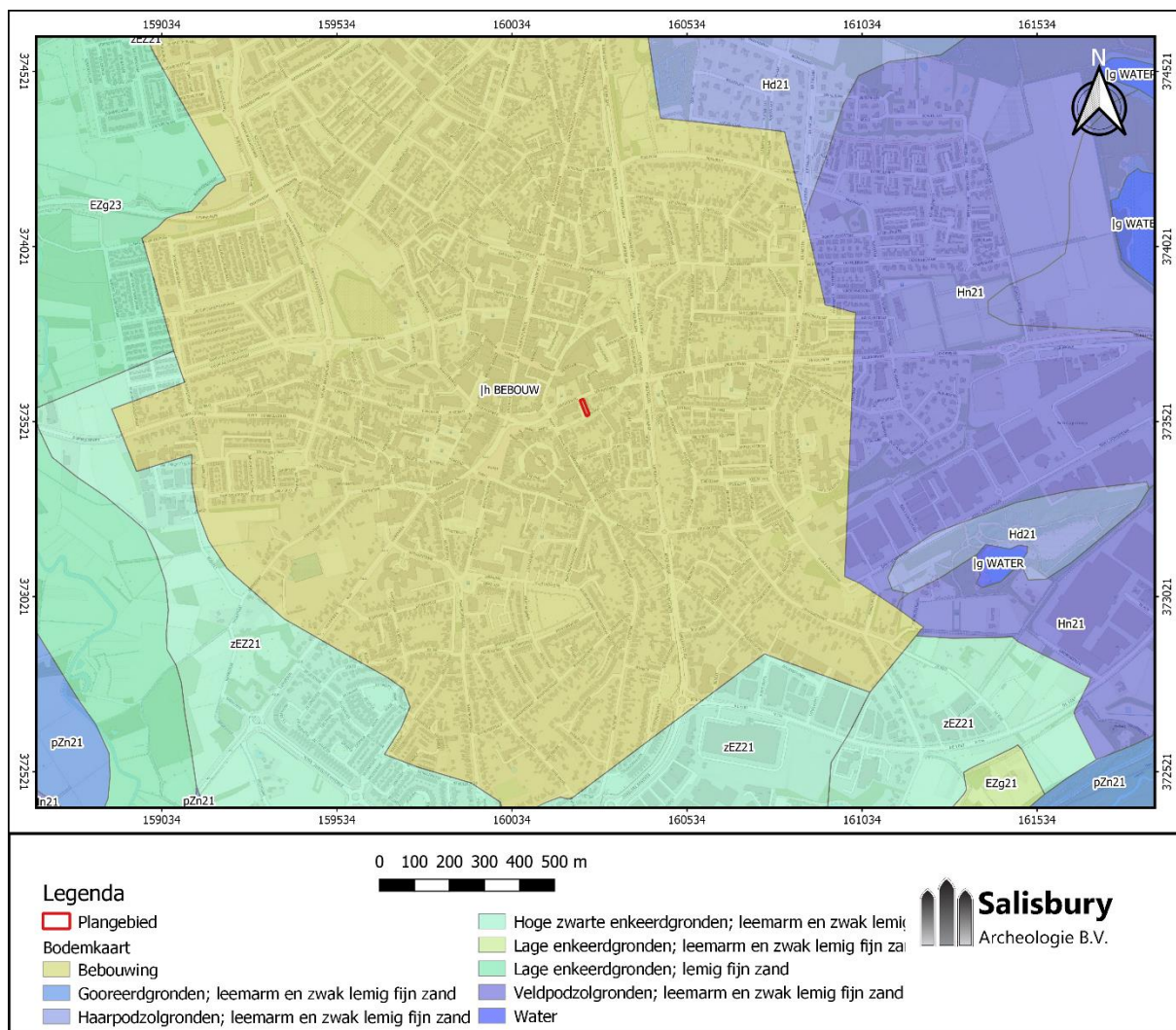
³ <https://atlas.odzob.nl>

Afb. 5. Het plangebied en omgeving op het Actueel Hoogtebestand van Nederland (AHN3, gefilterd; bron: <https://www.ahn.nl>).

Afb. 6. Het plangebied en omgeving op de fysisch landschapkaart van Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (bron: <https://atlas.odzob.nl>).

Afb. 7. Uitsnede van de bodemkaart met het plangebied en directe omgeving (bron: <https://zoeken.cultureelerfgoed.nl>).

2.3 Bekende archeologische waarden

Beleidskaart gemeente

Volgens de archeologische beleidskaart van de gemeente Valkenswaard ligt het plangebied in een gebied met een "hoge archeologische waarde" (zie afb. 2).⁴ In dit gebied dient, voorafgaand aan ingrepen groter dan 100 m² en dieper dan 30 cm-mv, archeologisch onderzoek plaats te vinden. Ook is het plangebied onderdeel van archeologisch monument 16805.

Archeologische waarden

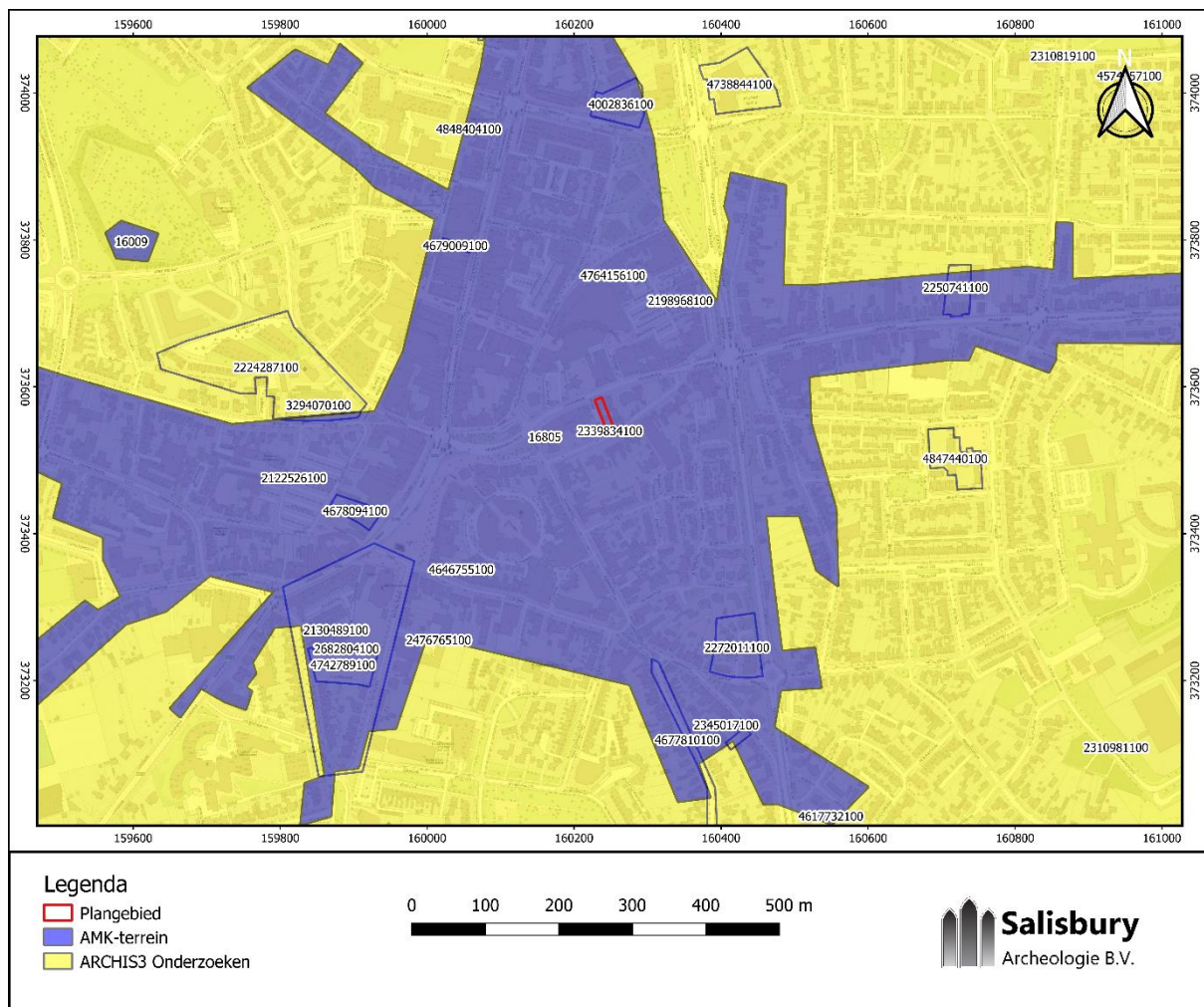
Als onderdeel van het bureauonderzoek zijn de AMK (archeologische monumentenkaart)-terreinen, archeologische waarnemingen en eerder uitgevoerd onderzoek (onderzoeksmeldingen) in het onderzoeksgebied geïnventariseerd (afb. 8). De AMK-terreinen, de bekende archeologische waarnemingen en de onderzoeksmeldingen zijn geraadpleegd via ARCHIS 3.⁵

Archeologische monumenten (AMK-terreinen)

Het plangebied ligt in AMK-terrein 16805. Dit is de oude dorpskern van Valkenswaard. Op de AMK – Noord-Brabant zijn historische stads- en dorpskernen en clusters oude bebouwing als gebieden van hoge archeologische waarde aangegeven, omdat hier de wortels van de huidige dorpen of steden kunnen liggen. De selectie en

⁵ <https://archis.cultureelerfgoed.nl>

begrenzing van deze kernen is gebaseerd op 16^e-eeuwse en vroeg 20^e-eeuwse kaarten (respectievelijk de kaart van Van Deventer en de Bonnebladen). Binnen deze contouren kunnen in de bodem resten van Vroegmoderne en waarschijnlijk ook van Laat Middeleeuwse (vanaf circa 1300 AD) bewoning aangetroffen worden. Ook sporen van oudere bewoning kunnen aanwezig zijn. Hierbij moet in gedachten gehouden dat de bewoning in de Vroege- en Volle Middeleeuwen (tot circa 1300 AD) een dynamischer karakter gehad kan hebben en dat de plaats en grens ervan niet per se hoeft samen te vallen met die van de latere bewoning.

Afb. 8. AMK-terreinen, onderzoeksmeldingen en vondstlocaties (bron: ARCHIS 3).

Onderzoekslocaties en waarnemingen

Binnen het plangebied zijn geen onderzoeksmeldingen of vondstmeldingen bekend.

Binnen het onderzoeksgebied zijn 39 onderzoeksmeldingen en één vondstmelding bekend. De vondstmelding is onderdeel van een booronderzoek. De beschikbare relevante resultaten van de onderzoeken worden in deze paragraaf kort besproken. De overige onderzoeken worden hieronder in tabel 1 vermeld.

Zaaknummer 2339834100 betreft een booronderzoek uitgevoerd door BAAC in drie gemeenten. Doel was het onderzoeken of de bodemopbouw intact was. Geen van de onderzoekslocaties liggen in de buurt van het huidig onderzoek.⁶

⁶ Krekelbergh, 2011.

Tabel 1. Onderzoeksmeldingen (ARCHIS3)

zaakidentificatie	toponiem	uitvoerder	verwerving
2310981100	Rioleringswerkzaamheden Valkenswaard en Dommelen	Econsultancy BV	ABU
2198968100	Frans van Beststraat	IDDS Archeologie B.V.	ABO
2250741100	Leenderweg 101-107	Archaeological Research en Consultancy	ABO
2263086100	Bakkerstraat, Europalaan	BILAN	ABO
2476765100	Maastrichterweg 11	Transect	ABO
2683055100		Antea Group Archeologie	ABU
4848404100		BAAC BV	ABO
4012986100		Bureau voor Archeologie	ABO
3977347100		Antea Group Archeologie	ABO
4764156100		Aeres Milieu	ABU
2123871100	kloosterpark	BILAN	APP
2310819100	Rioleringswerkzaamheden Valkenswaard en Dommelen	Econsultancy BV	ABU
2345017100	Klappermanstraat	BAAC BV	ABE
2464809100	Bosstraat 96	Econsultancy BV	APP
4738852100		Bureau voor Archeologie	ABO
4011073100		Bureau voor Archeologie	ABU
4617732100		Transect	ABO
4646755100		Transect	ABU
4574657100		RAAP Archeologisch Adviesbureau	ABO
2107396100	Kloosterpark	BILAN	ABO
2122526100	Carillonplein	BILAN	ABO
2339834100		BAAC BV	ABU
2240868100	Leenderweg 101-107	Econsultancy BV	ABU
4738844100		Bureau voor Archeologie	ABU
2130489100	Kloostertuin	BILAN	APP
2392679100		Econsultancy BV	ABU
4002836100		Aeres Milieu	ABO
3294070100		IDDS Archeologie B.V.	APP
2479624100	Kloosterpark	BAAC BV	APP
4847440100		BAAC BV	ABO
4677810100		Econsultancy BV	ABU
2108984100	St. Antoniusstraat	RAAP Archeologisch Adviesbureau	ABO
2224287100	Waalreneweg	IDDS Archeologie B.V.	APP
2245314100	Valkenswaard, Klappermanstraat	BILAN	ABO
2272011100	Bakkerstraat/Europalaan	IDDS Archeologie B.V.	APP
2392687100		Econsultancy BV	ABO
4742789100		Transect	APP
4678094100		BAAC BV	ABO
4679009100		BAAC BV	ABO

Zaaknummer 4646755100 betreft een bureauonderzoek naar aanleiding van geplande gedeeltelijke sloop en uitbreiding van een bestaande woning op ca. 270 m ten zuidwesten van het plangebied. Op basis van het bureauonderzoek geldt een hoge verwachting voor alle perioden. Vervolgonderzoek in de vorm van proefsleuvenonderzoek en archeologische begeleiding is aanbevolen.⁷

Zaaknummer 2198968100 betreft een verkennend booronderzoek uitgevoerd door IDDS in 2008 op ca. 150 m ten noordoosten van het plangebied. Aanleiding is de geplande sloop en nieuwbouw in het plangebied. Op basis van het bureauonderzoek geldt een middelhoge verwachting voor de perioden Neolithicum, IJzertijd en Middeleeuwen. Op basis van het booronderzoek is de verwachting bijgesteld naar laag. Het plangebied is tot 1,4 – 1,7 m onder maaiveld verstoord.⁸

Zaaknummer 4764156100 betreft een bureauonderzoek uitgevoerd door Aeres milieu naar aanleiding van geplande nieuwbouw op ca. 150 m ten noorden van het plangebied. Momenteel is het plangebied volledig bebouwd en deels onderkelderd. De nieuwe bebouwing zal niet worden onderkelderd. Waarschijnlijk zijn eventuele archeologische waarden bij de bouw van de huidige opstallen al verloren gegaan. Vervolgonderzoek is niet noodzakelijk.⁹

Zaaknummer 4679009100 betreft een bureau- en booronderzoek uitgevoerd door BAAC naar aanleiding van geplande nieuwbouw op ca. 280 m ten noordwesten van het plangebied. Op basis van het bureauonderzoek is een hoge verwachting voor alle perioden vastgesteld. Op basis van het booronderzoek is de verwachting bijgesteld naar laag. De bodem is tot circa 60 cm in de C-horizont verstoord.¹⁰

Zaaknummer 4678094100 betreft een booronderzoek uitgevoerd door BAAC op ca. 330 m ten zuiden van het plangebied. Hiervan zijn in ARCHIS alleen de eerste bevindingen beschikbaar. Hierin wordt gesteld dat er verstoring in het plangebied aanwezig is, maar dat diepe sporen uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd nog aanwezig kunnen zijn, en dat vervolgonderzoek door middel van proefsleuven wordt aanbevolen.

Zaaknummer 2476765100 betreft een bureau- en booronderzoek uitgevoerd door Transect naar aanleiding van geplande nieuwbouw op ca. 340 m ten zuidwesten van het plangebied. Op basis van het bureauonderzoek is een hoge archeologische verwachting vastgesteld. Op basis van het booronderzoek bleek dat er in het plangebied een esdek met daaronder deels intacte podzolbodem aanwezig is. Verstoring is maar beperkt aanwezig. Vervolgonderzoek (proefsleuvenonderzoek) is aanbevolen.¹¹

2.4 Archeologie

De in de omgeving van het plangebied uitgevoerde archeologische onderzoeken hebben tot dusver nog geen vindplaatsen opgeleverd. In enkele gevallen bleek het archeologisch relevante niveau te zijn verstoord, in andere gevallen is het niveau geheel of gedeeltelijk intact waarbij een vervolgonderzoek is aangeraden. In het plangebied staat momenteel bebouwing waardoor ook hier het archeologisch relevante niveau gedeeltelijk verstoord kan zijn.

2.5 Historische waarden

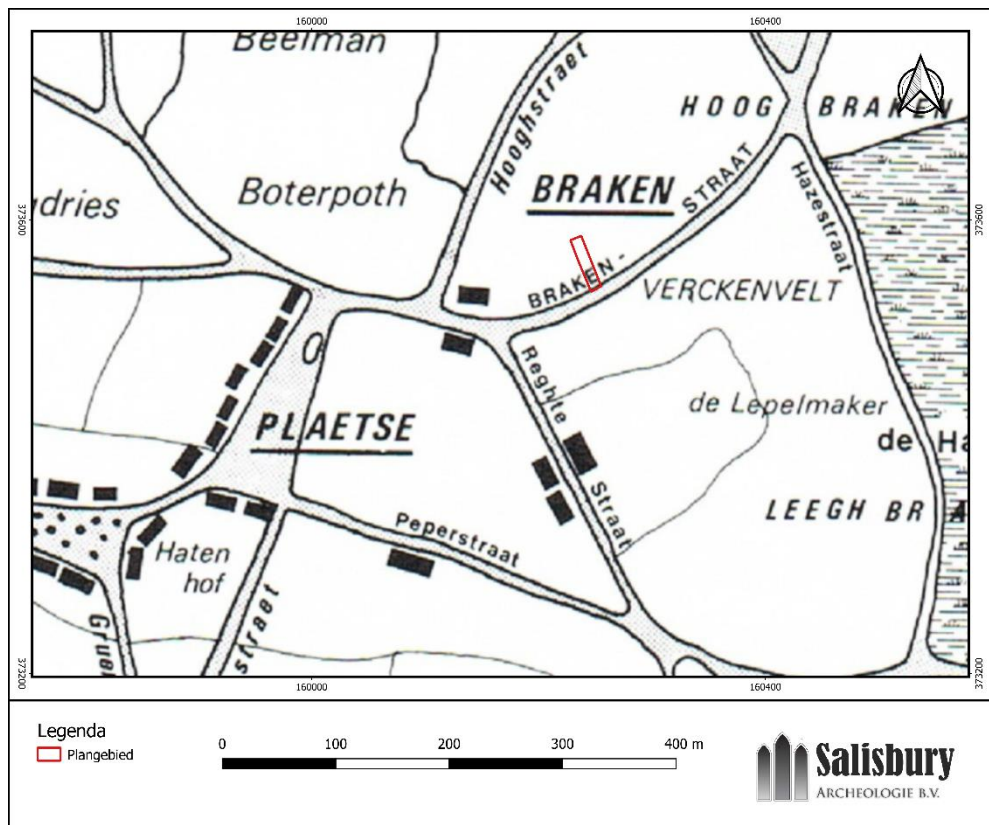
⁷ Melman, 2018

⁸ De Kramer, 2008

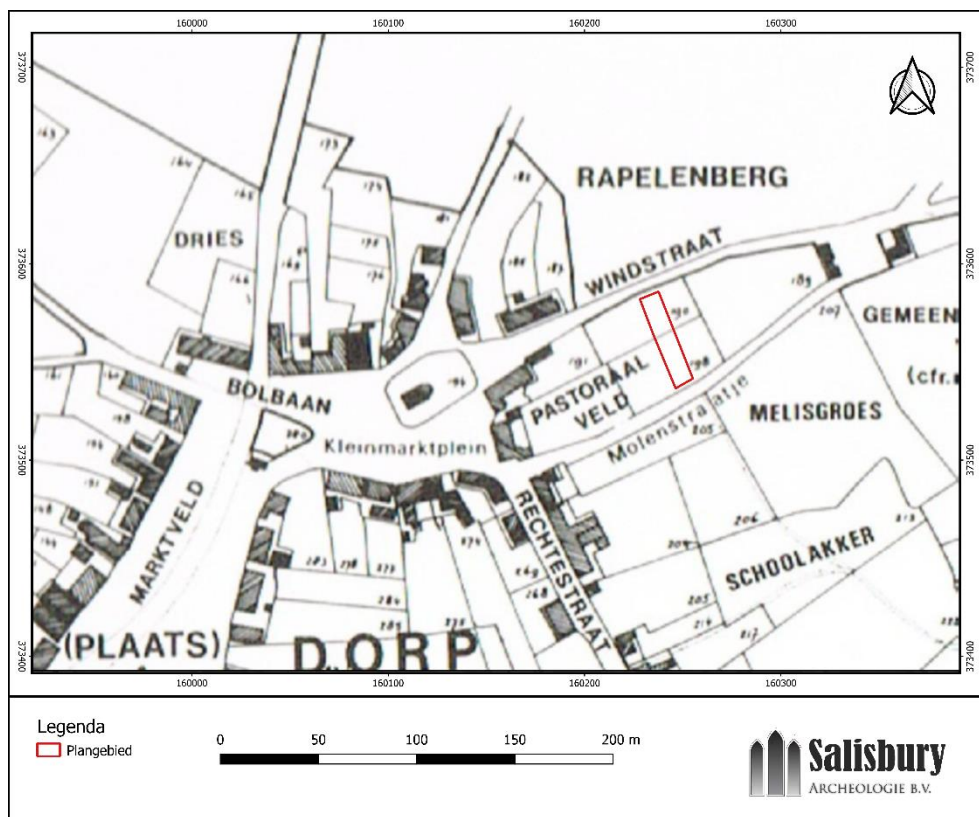
⁹ Hagens & van der Feest, 2020

¹⁰ Van Putten, 2019

¹¹ Wullink, 2015

Afb. 9. Het plangebied op een uitsnede van de kaart van Valkenswaard uit 1500. (bron: Mélotte & Molemans, 1979).

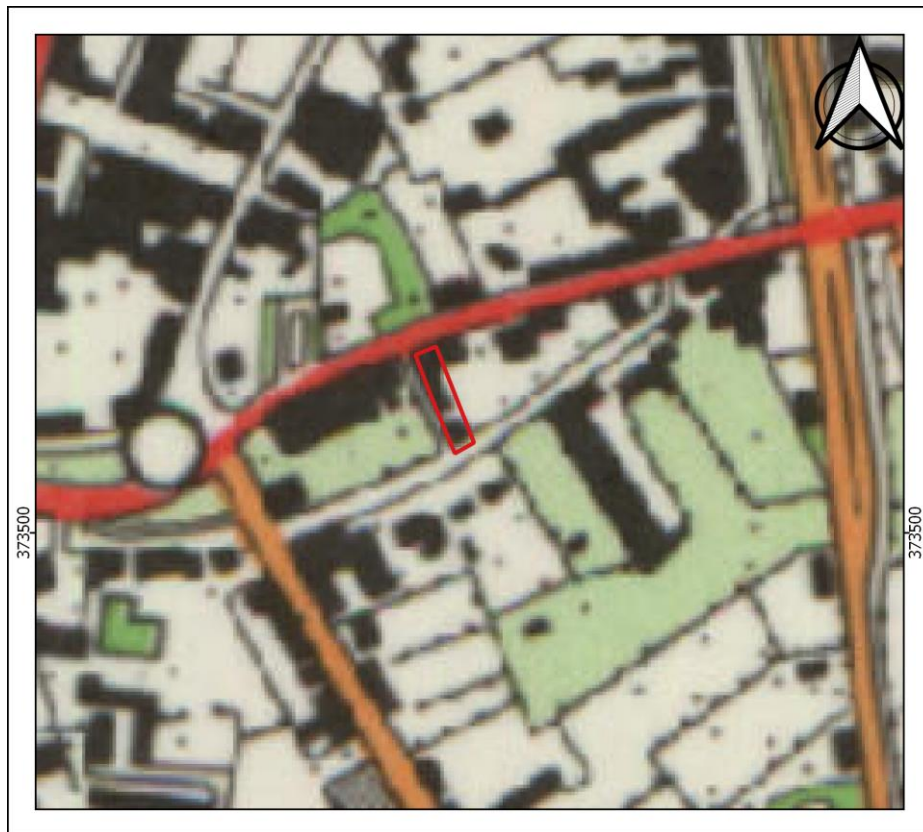
Afb. 10. Het plangebied op een uitsnede van de kaart van Valkenswaard uit 1830. (bron: Mélotte & Molemans, 1979).

Afb. 13. Het plangebied op een uitsnede van een kaart uit 1900 (bron: <http://www.topotijdreis.nl/>).

Afb. 14. Het plangebied op een uitsnede van de topografische kaart uit ca. 1953 (bron: <https://www.topotijdreis.nl>)

Afb. 15. Het plangebied op een topografische kaart uit 1990 (bron: <http://www.topotijdreis.nl>).

Het vroegste historische bewijs voor het bestaan van Valkenswaard dateert uit 1911. Een monnik van de abdij van Echternach kopieerde de schenkingsakte van het dorp Waderlo (Waalre) van de Frankische landheer Aengibaldus aan Willibrordus. Deze schonk op zijn beurt het gebied aan de abdij van Echternach. Er wordt over het algemeen aangenomen dat Valkenswaard in deze tijd ook onder het dorp Waderlo viel, hoewel hier vooralsnog geen doorslaggevend historisch bewijs voor is. In 1794 scheidde Valkenswaard zich onder invloed van de Franse revolutie af van Waalre en werd het een bestuurlijke eenheid. De vroegere naam van het dorp, Wedert, is een samenvoeging van wede (struikgewas) en aard (gemene weide). Rond 1600 veranderde de naam naar Verkenwedert naar aanleiding van de bloeiende varkensmarkt in het dorp. In de daaropvolgende tijd werd het dorp beroemd door de valkenvangers en veranderde de naam naar het huidige Valkenswaard. Het dorp is een samenvoeging van verschillende kleine gehuchten. Het plangebied maakte deel uit van het voormalige gehucht De Haag, dat nu samen met twee andere gehuchten de wijk Het Gegraaf vormt.¹²

Op de kaart van Valkenswaard uit ca. 1500 is de huidige indeling al te herkennen (Afb. 9). De Leenderweg is nog niet aanwezig maar de Hofstraat, waaraan het plangebied aan de zuidzijde grenst is al wel zichtbaar onder de naam Brakenstraat. Op de straatlijst van Valkenswaard valt af te lezen dat de naam verwijst naar braakliggend land. Op de kaart uit 1830 is de bebouwing in het dorp inmiddels toegenomen (Afb. 10). Ten westen van het plangebied staan enkele gebouwen en het plangebied bevindt zich op het Pastoraal veld.

Op het Minuutplan ligt het plangebied op twee percelen; 190 en 198 (Afb. 9). In de oorspronkelijke aanwijzende tafels staat perceel 190 beschreven als weiland in bezit van Jan Hendrik Mollen en perceel 198 als tuin van de Gereformeerde Gemeente van Valkenswaard. Het huis op perceel 196 is de pastorie. Hieruit blijkt dat alleen het zuidelijke deel van het plangebied deel uitmaakte van het 'Pastoraal veld'. Het veld is omgracht, er staat water afgebeeld rondom de tuinen. Bebouwing in het plangebied verschijnt pas voor het eerst in circa 1901. Het huidige pand en de schuur zijn rond die tijd gebouwd. Bouwtekeningen zijn niet openbaar raadpleegbaar. Vanaf de jaren '80 van de vorige eeuw staat er achter op het terrein een klein gebouwtje, vermoedelijk een schuur (afb. 10 t/m 13).

¹² <https://www.valkenswaard.nl/bestuur-en-organisatie/geschiedenis-van-de-gemeente>

Op de cultuurhistorische waardenkaart staat de Leenderweg aangegeven als een weg met een redelijk hoge waarde.¹³ Het was de verbindingsweg vanaf Marktplaats naar Leende.¹⁴

2.6 Bekende verstoringen

Binnen het plangebied zijn geen saneringen of ondergrondse olietanks, benzinepompinstallaties en dergelijke bekend waardoor archeologische resten mogelijk verloren zijn gegaan. De bouw van de huidige panden zal de ondergrond tot op onbekende diepte hebben verstoord.

2.7 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel en advies

Op basis van het bureauonderzoek is een middelhoge archeologische verwachting per periode opgesteld, die hier verder wordt gespecificeerd.

Laat-Paleolithicum – Romeinse Tijd

Voor de periodes Laat-Paleolithicum t/m de Romeinse Tijd geldt een middelhoge verwachting voor het aantreffen van archeologische resten. Het plangebied bevindt zich in principe op een geschikte locatie voor bewoning uit deze periodes, in een gebied met lage dekzandruggen. Echter, uit onderzoeken in de omgeving blijkt dat het archeologische relevante niveau voor deze periodes vaak is aangetast door recente werkzaamheden. Ook zijn er geen vindplaatsen uit deze periodes bekend in de omgeving van het plangebied.

Uit de periode Laat-Paleolithicum tot en met het Mesolithicum kunnen vooral resten worden verwacht die samenhangen met een mobiele leefwijze, zoals kort bewoonde kampjes. De vondsten behorende bij het Laat-Paleolithicum - Mesolithicum bestaan over het algemeen uit één of meerdere concentraties van vuursteen, indicaties voor bewerking van vuursteen, halffabricaten, productieafval, productiegereedschap o.a. geweeknoppen en klopstenen, haardkuilen en/of verbrand vuursteen.

Vanaf het Neolithicum tot en met de Bronstijd worden vooral resten verwacht die te maken hebben met een sedentaire leefwijze. De omvang van de mogelijk aanwezige archeologische resten varieert sterk: kampementen hebben over het algemeen een geringe omvang. Nederzettingen bestaan vaak uit één of meerdere huizen. Binnen het gehele plangebied kunnen deze archeologische resten worden aangetroffen. Aanwijzingen voor nederzettingen bestaan uit paalgaten (huizen, spiekers, opstallen, schuren), greppels, waterputten met houten beschoeiingen, afvalkuilen en erfafscheidingen. De vondsten bij deze nederzettingen bestaan over het algemeen uit aardewerk, verbrand bot en metaal. Daarnaast kunnen resten worden aangetroffen van begravingen of crematies, zoals vlakgraven onder of in een grafheuvel of in een urnenveld. Het archeologisch relevante niveau voor deze perioden is de (intacte) top van het dekzand.

Middeleeuwen – Nieuwe tijd

Voor de periode Middeleeuwen t/m Nieuwe tijd is een middelhoge archeologische verwachting opgesteld. Het plangebied bevond zich in deze periode in de dorpskern van Valkenswaard. In ieder geval aan het begin van 19^e eeuw was het zuidelijke deel van het plangebied onderdeel van de omgrachte tuin van de pastorie. Resten die verband houden met dit gebruik kunnen nog in het plangebied aanwezig zijn, direct aan het maaiveld of onder een eventuele recente verstoring. De verwachting is middelhoog omdat de archeologische resten kunnen zijn aangetast door de bouw van de huidige panden.

De archeologische verwachting dient te worden getoetst door middel van het uitvoeren van een inventariserend veldonderzoek (verkennende fase). Hierbij worden 6 boringen per hectare gezet. Het booronderzoek kan aantonen tot op welke diepte de huidige bebouwing de ondergrond heeft verstoord. Het is niet bekend of het archeologisch relevante niveau voor de periodes Laat-Paleolithicum t/m Romeinse tijd (top dekzand) intact in het plangebied aanwezig is. Dit dient door middel van booronderzoek te worden vastgesteld.

¹³ <https://atlas.odzob.nl>

¹⁴ Stratenlijst Valkenswaard 2015.

3 Resultaten veldonderzoek

3.1 Beschrijving onderzoeksmethode

Conform het in § 2.7 geformuleerde advies en het voor dit onderzoek opgestelde PvA is een verkennend booronderzoek uitgevoerd in het plangebied, waarbij 6 boringen regelmatig verspreid over het plangebied zijn gezet (zie afb. 16). De posities van de boringen zijn in het veld bepaald, waarbij de aan- of afwezigheid van verharding en ondergrondse infrastructuur leidend was. Boringen 1 en 2 zijn gezet binnen de huidige bebouwing, op de locatie waar de vloer al verwijderd was en al eerder (milieukundig) bodemonderzoek is uitgevoerd. Alle boringen zijn gezet met een edelmanboor (7 cm Ø). Boringen 1, 3, 4, en 6 zijn gezet tot 1 – 1,5 m beneden maaiveld. Boringen 2 en 5 zijn gestuit op ondoordringbaar puin op resp. 0,95 en 0,55 m beneden maaiveld.

De posities van de boringen zijn ingemeten met behulp van een meetlint ten opzichte van de bebouwing; de maaiveldhoogtes zijn bepaald aan de hand van het AHN3.¹⁵ Het opgeboorde materiaal is met de hand onderzocht op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals baksteenpuin, houtskool en aardewerk. De boringen zijn beschreven conform de NEN 5104 en de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB 5.2).¹⁶ De boringen zijn digitaal beschreven (zie bijlage 1).

Afb. 16. Resultaten van het booronderzoek met de verstoringsdiepte in meters beneden maaiveld.

¹⁵ <http://ahn.nl>

¹⁶ Bosch, 2008.

3.2 Beschrijving onderzoeksresultaten

Op basis van de verkennende boringen zijn de volgende lagen en pakketten onderscheiden en van boven naar beneden beschreven.

Verstoring

In alle boringen is in de top van het bodemprofiel een recente verstoring aangetroffen. De aard van de verstoring verschilt enigszins. In boringen 1 en 2, die onder de vloer van de huidige bebouwing zijn gezet, bestaat de verstoring uit zand met wat puinresten, dat hier ten behoeve van de bebouwing zal zijn aangebracht. De onderkant van de verstoring in boring 1 reikt tot in het dekzand op 0,8 m – mv. Boring 2 is gestuit op 0,95 m beneden maaiveld op ondoordringbaar puin.

In de boringen die buiten de bebouwing zijn gezet bestaat de verstoring uit een laag van matig humeus zand dat sterk gevlekt is en waarin veel moderne puinresten en wat plastic zijn aangetroffen. Ook boring 5 kon niet dieper gezet worden dan de verstoring, hier stuitte de boring op ondoordringbaar puin op 0,55 m -mv. In boring 3 is de recente verstoring tot 0,8 m – mv waargenomen. In boringen 4 en 6 is een recente verstoring gezien tot 0,75 m -mv.

Cultuurlaag

Onder de verstoring is in boringen 3, 4 en 6 een laag van bruingrijs, matig humeus, zwak siltig, matig fijn zand aanwezig met hierin wat rode en gele baksteenpuinspikkels en enkele houtskoolspikkels. De laag is geïnterpreteerd als (restant van) een cultuurlaag en is aangetroffen vanaf 0,75 – 0,8 m -mv. De dikte van de laag is 5 tot 25 cm. De laag kan verband houden met het gebruik van het plangebied als pastorale tuin en/of andere vormen van gebruik gedurende de Middeleeuwen – Nieuwe tijd.

Dekzand

De top van de natuurlijke ondergrond van het plangebied, het dekzand, is in boringen 1, 3, 4 en 6 aangetroffen op 0,8 – 1 m -mv. Het dekzand bestaat uit geel, zwak siltig, zeer tot matig fijn en goed gesorteerd zand. Er zijn geen aanwijzingen gezien voor de aanwezigheid van een podzolbodem in de top van het dekzand. In boring 1 ligt het dekzand direct onder de recent verstoorde laag, en in boringen 3, 4 en 6 onder de cultuurlaag.

4 Conclusie en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Op basis van het bureauonderzoek is vastgesteld dat het plangebied zich in het Zuid-Nederlandse zandgebied bevindt, in het dekzandgebied tussen de dalen van de Dommel in het westen en de Tongelreep in het oosten. Het plangebied ligt waarschijnlijk op een dekzandrug en is onderdeel van de oude dorpskern van Valkenswaard (AMK-terrein 16805). Er is een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld. In de top van het dekzand, mits intact, kunnen resten worden aangetroffen vanaf het Laat-Paleolithicum tot en met de Romeinse tijd. Uit de periode Laat-Paleolithicum tot en met het Neolithicum kunnen vooral resten worden verwacht die samenhangen met een mobiele leefwijze. Vanaf het Neolithicum tot en met de Bronstijd worden vooral resten verwacht die te maken hebben met een sedentaire leefwijze. Vanaf het maaiveld of onder een verstoring kunnen resten uit de Middeleeuwen t/m Nieuwe tijd worden verwacht die verband houden met de ligging van het plangebied binnen de oude kern van Valkenswaard. Op historisch kaartmateriaal is het plangebied onbebouwd tot 1901.

Op grond van het verkennende booronderzoek bestaat de laagopeenvolging uit een verstoorde laag, plaatselijk op een cultuurlaag, op dekzand. De cultuurlaag kan op basis van de aangetroffen baksteenspikkels geplaatst worden in de Late Middeleeuwen t/m Nieuwe tijd. In een van de boringen reikt de verstoring tot in het dekzand op 24,3 m +NAP. In de overige boringen reikt de verstoring tot in de cultuurlaag. Er zijn geen tekenen van bodemvorming gezien in de top van het dekzand. Een eventueel vondstenniveau uit de periodes Laat-Paleolithicum t/m Romeinse tijd is niet meer in het plangebied aanwezig. Ook sporen uit deze periodes kunnen zijn aangetast, alleen dieper insnijdende sporen kunnen nog aanwezig zijn.

De archeologische verwachting voor de periode Middeleeuwen t/m Nieuwe tijd blijft de middelhoge archeologische verwachting in stand. Uit deze periode is een restant van een cultuurlaag aangetroffen in een deel van het plangebied. Sporen en resten die verband houden met de historische dorpskern van Valkenswaard en het gebruik als pastorietaan in de 19^e eeuw kunnen nog in het plangebied aanwezig zijn.

4.2 Beantwoording onderzoeksvragen

Wat is de bodemopbouw en zijn er aanwijzingen voor bodemverstoringen?

De laagopeenvolging binnen het plangebied bestaat uit een verstoorde laag, plaatselijk op een cultuurlaag, op dekzand. Ter plaatse van de huidige bebouwing is de bodem verstoord tot in het dekzand. In de rest van het plangebied reikt de verstoring tot in een cultuurlaag. Er zijn geen (resten van) podzolbodems aangetroffen; de oorspronkelijke top van het dekzand is niet meer intact.

Zijn er aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten?

Er is bij het veldonderzoek in drie boringen een cultuurlaag aangetroffen die waarschijnlijk dateert uit de Middeleeuwen – Nieuwe tijd. Een exacte datering is op basis van het booronderzoek nog niet te geven. In en direct onder het cultuurdek kunnen resten en sporen uit bovengenoemde periodes voorkomen.

Welke consequenties zal de uitvoering van het plan hebben op (eventueel) aanwezige archeologische resten?

Op basis van het bureauonderzoek is geconcludeerd dat in het plangebied een middel hoge archeologische verwachting geldt voor resten uit het Laat-Paleolithicum t/m de Nieuwe tijd in de top van het dekzand of direct onder een recente verstoring. De verwachting blijft op basis van het veldonderzoek in stand. Uit de periodes Laat-Paleolithicum t/m Romeinse tijd is de archeologisch relevante laag voor vondsten niet aanwezig maar er kunnen wel nog (dieper insnijdende) sporen aanwezig zijn. Er is een cultuurlaag gezien waarin en -onder resten en sporen vanaf de Middeleeuwen kunnen voorkomen. Uitvoering van de plannen binnen het plangebied kunnen een eventuele archeologische vindplaats verstoren.

Wat zijn de aanbevelingen? Is nader onderzoek noodzakelijk? En zo ja, waaruit kan dit bestaan?

Voor de aanbevelingen zie hieronder.

4.3 Selectieadvies

Op basis van de resultaten van het hier gerapporteerde onderzoek adviseert Salisbury Archeologie binnen het plangebied een karterend proefsleuvenonderzoek (IVO-P) uit te voeren. Aangezien booronderzoek niet geschikt is voor het opsporen een sporenniveau uit het Laat-Paleolithicum – Romeinse Tijd, is een (karterend) proefsleuvenonderzoek de aangewezen methode van vervolgonderzoek. Het doel van dit proefsleuvenonderzoek

is het aanvullen en toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting. Het vervolgonderzoek zal moeten aantonen of er sprake is van een vindplaats en de aard, omvang en datering hiervan vaststellen. Het plangebied is momenteel grotendeels bebouwd. De bebouwing zal voor het vervolgonderzoek bovengronds moeten worden gesloopt om het plangebied toegankelijk te maken voor het graafmateriaal.

Voor het proefsleuvenonderzoek dient een door de bevoegde overheid goedgekeurd PvE te worden opgesteld. Over de bevindingen en aanbevelingen uit dit onderzoek dient contact opgenomen te worden met het bevoegd gezag, in dit geval de gemeente Valkenswaard.

Literatuur

Bosch, J.H.A., 2008: *Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 1.1 Op basis van de Standaard Boor Beschrijvingsmethode versie 5.2.* (Deltares-rapport | 2008-U-R0881/A.) Deltares, Utrecht.

Hagens, D., Feest, van der, N.J.W., 2020: *Archeologisch bureauonderzoek, Karel Mollenstraat Zuid te Valkenswaard (gemeente Valkenswaard).* Aeres Milieu projectnummer AM19545, Roermond.

Kramer, de, J., 2008: *Archeologisch Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek (IVO), verkennende fase. Fr. v. Beststraat 7 en 7a, Valkenswaard, Gemeente Valkenswaard.* Becker & Van de Graaf bv project 08890408/28790, Noordwijk.

Krekelbergh, N.J., 2011: *A2-Gemeente Waalre, Valkenswaard, Cranendonk. Controle AVK-Verstorings. Inventariserend veldonderzoek (verkennende fase).* BAAC rapport V-10.0292, 's-Hertogenbosch.

Melman, J., 2018: *Valkenswaard, Peperstraat 1-5a, Gemeente Valkenswaard (NB). Een Archeologisch Bureauonderzoek.* Transect-rapport 1915, Nieuwegein.

Mélotte, H.E.M. & J. Molemans, 1979: *Noordbrabantse plaatsnamen Monografie 1 Valkenswaard.* Stichting Brabants Heem.

Putten, van, M.J., 2019: *Valkenswaard, Plangebied Eindhoveneweg 51. Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek (verkennende fase).* BAAC Rapport V-19.0046, 's-Hertogenbosch.

Vos, P.L. & S. de Vries, 2013: *2e generatie palaeogeografische kaarten van Nederland (versie 2.0).* Deltares, Utrecht.

Wullink, A.J., 2015: *Valkenswaard, Maastrichterweg 11, Gemeente Valkenswaard (Noord-Brabant). Een archeologisch bureauonderzoek (BO) en inventariserend veldonderzoek (IVO), verkennende fase.* Transect-rapport 619, Utrecht.

Geraadpleegde websites

webadres	laatst bezocht op
https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl	18-6-2020
https://www.dinoloket.nl/ondergrondgegevens	18-6-2020
https://www.dinoloket.nl/nomenclator-ondiep	18-6-2020
https://www.google.com/intl/nl/earth/	19-6-2020
https://zoeken.cultureelerfgoed.nl	18-6-2020
http://www.ahn.nl	22-6-2020
http://www.pdok.nl	22-6-2020
http://www.topotijdreis.nl	22-6-2020
https://atlas.odzob.nl	18-6-2020

Lijst van afbeeldingen

Afb. 1.	Ligging plangebied (bron: https://www.opentopo.nl)	10
Afb. 2.	Uitsnede van de gemeentelijke beleidsadvieskaart (bron: https://atlas.odzob.nl)	11
Afb. 3.	Nieuwe situatie. Appartementencomplex links, ertussen schuurtjes en tuin, rechts vrijstaande woning. Rondom parkeerplaatsen. De appartementen komen aan de Leenderweg te staan.	11
Afb. 4.	Uitsnede van de geomorfologische kaart met het plangebied en de directe omgeving (bron: https://zoeken.cultureelerfgoed.nl).....	14

Afb. 5.	Het plangebied en omgeving op het Actueel Hoogtebestand van Nederland (AHN3, gefilterd; bron: https://www.ahn.nl).....	15
Afb. 6.	Het plangebied en omgeving op de fysisch landschapkaart van Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (bron: https://atlas.odzob.nl).	16
Afb. 7.	Uitsnede van de bodemkaart met het plangebied en directe omgeving (bron: https://zoeken.cultureelerfgoed.nl).....	17
Afb. 8.	AMK-terreinen, onderzoeksmeldingen en vondstlocaties (bron: ARCHIS 3).	18
Afb. 9.	Het plangebied op een uitsnede van de kaart van Valkenswaard uit 1500. (bron: Mélotte & Molemans, 1979).	21
Afb. 10.	Het plangebied op een uitsnede van de kaart van Valkenswaard uit 1830. (bron: Mélotte & Molemans, 1979).	21
Afb. 11.	Het plangebied op een uitsnede van de kadastrale minuut 1811-1832. (bron: http://zoeken.cultureelerfgoed.nl).....	22
Afb. 12.	Het plangebied op een uitsnede van een kaart uit 1900 (bron: http://www.topotijdreis.nl/).....	22
Afb. 13.	Het plangebied op een uitsnede van een kaart uit 1900 (bron: http://www.topotijdreis.nl/).....	23
Afb. 14.	Het plangebied op een uitsnede van de topografische kaart uit ca. 1953 (bron: https://www.topotijdreis.nl).....	23
Afb. 15.	Het plangebied op een topografische kaart uit 1990 (bron: http://www.topotijdreis.nl).....	24
Afb. 16.	Resultaten van het booronderzoek met de verstoringsdiepte in meters beneden maaiveld.	26

Lijst van tabellen

Tabel 1.	Onderzoeksmeldingen (ARCHIS3).....	19
----------	------------------------------------	----

Lijst van bijlagen

Bijlage 1.	Boorbeschrijvingen.....	32
------------	-------------------------	----

Bijlage 1

Boorbeschrijvingen

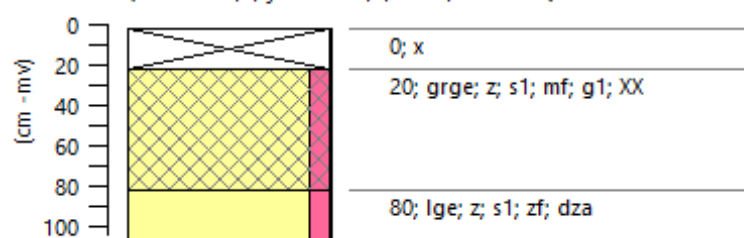
textuur		mediaan zandfractie		overige bestanddelen	
code	omschrijving	code	omschrijving	code	omschrijving
Z...	zand	mf	matig fijn	pu...	puinresten
...s1	licht siltig	zf	zeer fijn	hk...	houtschool
...s2	matig siltig			gb	geel baksteen
		humus/grind		...1	weinig
kleur		code	omschrijving	...2	veel
code	omschrijving	g1	licht grindig	...3	zeer veel
br	bruin	g2	matig grindig		
ge	geel	g3	sterk grindig	vlekken	
gr	grijs	h1	licht humeus	code	omschrijving
zw	zwart	h2	matig humeus	Fe1	enkele ijzeroxidevlekjes
l...	licht	h3	sterk humeus	ge	gele vlekken
d...	donker			brgr	bruinrijze vlekken
		interpretatie		lbr	lichtbruine vlekken
planten		code	omschrijving	zw	zwarte vlekken
code	omschrijving	dza	dekzand		
pl1	enkele plantenresten	xx	verstoring		
pl2	veel plantenresten				
wo1	enkele wortels				

boring	bovengrens (mv)	dikte	m + NAP	aard gr	kleur	lithologie	bijmenging 1	mediaan zandfractie	sortering	humusgehalte	grindgehalte	vlekken	horizont	plantenresten	overige bestanddelen	interpretatie	opmerkingen
1	0	20	25,1			x											gat onder vloer
	20	60	24,9	ab	grge	z	s1	mf			g1				pu2	XX	bouwzand
	80	25	24,3	ab	lge	z	s1	zf					C			dza	
	105		24,05														
2	0	60	25,1			x											gat onder vloer
	60	35	24,5		grge	z	s1	mf							pu3	XX	bouwzand
	95		24,15														ondoordringbaar puin
3	0	5	25,26		dbr	z	s1	mf		h3				pl2		strooisellaag	
	5	5	25,21	ab	gr	x										tegels	
	10	5	25,16	ab	grge	z	s1	mf						wo1		XX	
	15	65	25,11	ab	brgr	z	s1	mf	slecht	h2	g1	ge		pl2	pu1 hk1	XX	
	80	5	24,46	ge	lgrbr	z	s1	zf		h1		ge			hk1	cultuurlaag	verrommeld. stukken geel zand
	85	40	24,41	ab	dge	z	s1	zf				fe1 brgr				top dza xx	verrommeld
	125	25	24,01	ab	lge	z	s1	zf					C			dza	
	150		23,76														
4	0	10	25,25		dbr	z	s1	mf		h3				pl2		strooisellaag	
	10	50	25,15	ge	dbrgr	z	s1	mf		h2	g2	ge		pl2	pu2 mortel	XX	
	60	15	24,65	ge	dbrgr	z	s1	zf		h2					pu1 mortel	XX	
	75	25	24,5	ge	lbrgr	z	s1	zf		h1					hk1 pu1gb	cultuurlaag	
	100	25	24,25	ab	ge	z	s1	zf					C			dza	
	125		24														
5	0	40	25,1		dbrgr	z	s1	mf		h2	g3					XX	grindlaag
	40	5	24,7	ab	gr	z	s1	mf							pu3	XX	puinlaag
	45	10	24,65	ab	dbrgr	z	s1	mf		h2					pu2 mortel	XX	
	55		24,55														ondoordringbaar puin

boring	bovengrens (mv)	dikte	m + NAP	aard gr	kleur	lithologie	bijmenging 1	mediaan zandfractie	sortering	humusgehalte	grindgehalte	vlekken	horizont	plantenresten	overige bestanddelen	interpretatie	opmerkingen
6	0	15	25,15		dbrgr	z	s1	mf		h2	g2	lbr			pu1		
	15	60	25	ge	dbrgr	z	s1	mf		h2		zw			pu2	XX	
	75	15	24,4	di	brgr	z	s1	mf		h2					pu1	cultuurlaag	
	90	10	24,25	ab	ge	z	s1	mf				brgr				cultuurlaag	
	100	25	24,15	ab	ge	z	s1	mf					C			dza	
	125		23,9														

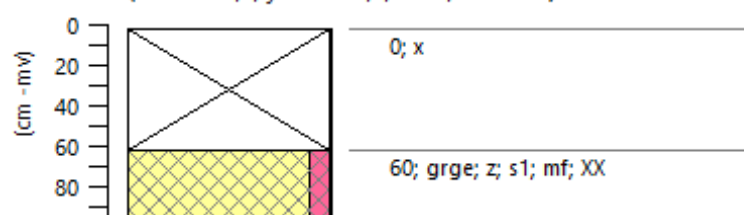
boring 1

(x=160234,0; y=373582,0; z=25,1 m NAP)

boring 2

(x=160235,0; y=373569,0; z=25,1 m NAP)

boring 3

(x=160242,0; y=373565,0; z=25,3 m NAP)

